

Krzysztof Michałek

Akademia Muzyczna, Kraków

Muzyka podczas II Światowego Kongresu Bożego Miłosierdzia

W dniach od 1 do 5 października 2011 roku odbył się w Krakowie II Światowy Kongres Bożego Miłosierdzia. Zgromadził on kilka tysięcy osób z niemal siedemdziesięciu krajów świata. Sercem kongresu była Bazylika Bożego Miłosierdzia w Krakowie-Łagiewnikach, gdzie odbywała się większość nabożeństw i konferencji naukowych. Bardzo ważnymi punktami programu były również spotkania na rynku w Wadowicach i w obozie koncentracyjnym w Oświęcimiu. Wszystkim uroczystym liturgiom, nabożeństwom oraz innym wydarzeniom towarzyszyła muzyka, której poświęcony jest ten właśnie artykuł.

W celu przygotowania animacji muzycznej podczas kongresu ks. dr hab. Robert Tyrała powołał zespół pod przewodnictwem dr. hab. Wiesława Delimata, którego zadaniem było przygotowanie koncepcji muzycznej strony kongresu, zorganizowanie aparatu wykonawczego oraz praktyczne przygotowanie animacji muzycznej. Zakres zadań obejmował przygotowanie muzyki do wykonania podczas pięciu uroczystych liturgii, codziennej jutrzni, koncertu inauguracyjnego, muzyki podczas spotkań w Wadowicach i Oświęcimiu i innych wydarzeń. Do współpracy zaproszono kilka zespołów muzycznych: chór Psalmodia z Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, Schola Cantorum Misericordis Christi z Białej Podlaskiej, chór Camerata Iagellonica z Uniwersytetu Jagiellońskiego, Chór Mariański z parafii Najświętszej Maryi Panny z Lourdes w Krakowie, chór Kantorei Sankt Barbara, Chór Archidiecezjalnej Szkoły Muzycznej w Krakowie, chór Musica ex Anima, orkiestrę L'Estate Armonico, a także solistów. W sumie zaangażowano ponad czterystu muzyków. Wykonywany repertuar obejmował muzykę od chóralu gregoriańskiego po utwory współczesne.

1 października 2011 r. o godzinie 14.00 w całym Krakowie zabrzmiały dzwony. W ten symboliczny sposób zainaugurowano II Światowy Kongres Bożego Miłosierdzia. Przy dźwiękach *Preludium z Te Deum* Marca-Antoine'a Charpentiera, do wypełnionej po brzegi Bazyliki Bożego Miłosierdzia wkroczyła młodzież niosąca kilkadziesiąt kolorowych flag narodowych. Czas do godz. 15.00 wypełniło przywitanie i prezentacja poszczególnych krajów. Podczas Godziny Miłosierdzia modlono

się koronką do Bożego Miłosierdzia w aranżacji Stefana Stuligrosza, opracowaną w pięciu językach. Uroczystej liturgii tego dnia towarzyszył chór Psalmodia prowadzony przez dr. Włodzimierza Siedlika. Tego samego dnia wieczorem, w ramach koncertu inauguracyjnego zabrzmiały fragmenty, niezwykle rzadko wykonywanego w Polsce, monumentalnego oratorium Ferenc Liszta *Christus*. Aparat wykonawczy tego utworu wynosił ponad 130 osób: połączone chóry, czterech solistów, wielka orkiestra symfoniczna i organy. Wydarzenie to było mocnym akcentem otwarcia, który spotkał się z entuzjastycznym przyjęciem przez zgromadzonych w łagiewnickiej bazylice uczestników kongresu. Warstwa muzyczna utworu pogłębiona została przez multimedialną prezentację slajdów, prezentujących arcydzieła sztuki sakralnej zgromadzone we wnętrzu katedry wawelskiej. Została ona przygotowana przez ks. dr. Szymona Tracza z Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie.

Dzień drugi rozpoczął się wspólną modlitwą – jutrznią śpiewaną w języku łacińskim. Podczas trwania kongresu poranne jutrznie prowadzili alumni seminariów zakonnych Krakowa. O poziomie kształcenia muzycznego kleryków w seminariach zakonnych świadczyło ich zaawansowanie muzyczne i przygotowanie do poprawnego wykonania psalmodii w języku łacińskim. Na szczególne wyrazy uznania zasługuje Zgromadzenie Księży Misjonarzy, które zdaniem autora poprowadziło tę modlitwę wzorcowo. Uroczystej liturgii tego dnia, transmitowanej przez TVP 1, znów towarzyszył chór Psalmodia. Niedzielne popołudnie wypełniły spotkania modlitewne w krakowskich kościołach. W kościele ojców pijarów zabrzmiało oratorium *O Sancta Caritas*, do którego niezwykle przejmujący tekst napisał ks. prof. Andrzej Witko.

Trzeciego dnia animację muzyczną liturgii zapewniła Schola Cantorum Misericordis Christi z Białej Podlaskiej, prowadzona przez dr. Piotra Karwowskiego, który zapisał się w pamięci szczególnie pięknym wykonaniem chorału gregoriańskiego. Istotnym wydarzeniem tego dnia była modlitwa o pokój i miłosierdzie dla świata w KL Auschwitz-Birkenau. W wyjątkową atmosferę tego wydarzenia znakomicie wpisała się muzyka instrumentalna w wykonaniu orkiestry L'Estate Armonico poprowadzonej przez dr. hab. Wiesława Delimata. Zabrzmiała m.in. muzyka Jana Sebastiana Bacha, Wolfganga Amadeusza Mozarta, Feliksa Mendelssohna i Edwarda Griega.

Również czwartego dnia podczas liturgii zaśpiewał należący do federacji Pueri Cantores chór Schola Cantorum Misericordis Christi. Zespół ten spuentował swój udział w kongresie wykonaniem m.in. muzyki cerkiewnej w czasie ekumenicznej modlitwy na wadowickim Rynku za wstawiennictwem bł. Jana Pawła II o miłosierdzie dla świata.

W ostatnim dniu o piękno muzyki liturgicznej zatroszczył się Chór Mariański z parafii Najświętszej Maryi Panny z Lourdes w Krakowie, prowadzony przez dr.

Jana Rybarskiego. Wraz z orkiestrą L'Estade Armonico zwieńczył on muzyczną część uroczystych kongresowych liturgii. Ostatnim, już poza programem, punktem tego dnia była Godzina Miłosierdzia, podczas której śpiew prowadził Chór Archidiecezjalnej Szkoły Muzycznej w Krakowie.

Omawiając wykonywany repertuar, szczególną uwagę należy zwrócić na fakt włączenia do liturgii dużej ilości muzyki polskiej: m.in.: *Mszy Des-dur* Stanisława Moniuszki czy *Missa Pro Pace* Feliksa Nowowiejskiego, które są wykonywane niezwykle rzadko. Zabrzmiały także utwory Henryka Mikołaja Góreckiego, Józefa Świdra, Stefana Stuligrosza, Romualda Twardowskiego i Henryka Jana Batora; ponadto muzyka J. S. Bacha, G. F. Händla, H. Purcella, W. A. Mozarta, F. Mendelssohna, Ch. Gounoda, C. Francka, H. Brighta. Uroczystym celebrom towarzyszył również śpiew własny Kościoła katolickiego – chorał gregoriański, który najdoskonalej ukazał sakralny wymiar wydarzenia.

Muzyka będąca integralną częścią liturgii współtworzy atmosferę wspólnoty i łączy wszystkich wiernych we wspólnej modlitwie. Muzyka przygotowana do wykonania podczas II Światowego Kongresu Bożego Miłosierdzia stanowiła uniwersalny, pozawerbalny język, który jednoczył uczestników przybyłych z kilkudziesięciu krajów świata. Jej przekaz był zrozumiały ponad językowymi barierami.